

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту постанови Кабінету Міністрів України
«Про затвердження Порядку функціонування державної системи
моніторингу довкілля та її підсистем»

1. Мета

Метою проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку функціонування державної системи моніторингу довкілля та її підсистем» (далі – проєкт акта) є визначення механізму організації та функціонування державної системи моніторингу довкілля (далі – ДСМД) та її підсистем в Україні, взаємодії суб'єктів моніторингу довкілля та забезпечення органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування інформацією для прийняття управлінських рішень в галузі охорони навколишнього природного середовища та інформування населення про стан довкілля.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проєкт акта розроблено на виконання вимог підпункту 1 пункту 2 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України від 20 березня 2023 р. № 2973-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної системи моніторингу довкілля, інформації про стан довкілля (екологічної інформації) та інформаційного забезпечення управління у сфері довкілля» (далі – Закон).

Необхідність затвердження Порядку функціонування державної системи моніторингу довкілля та її підсистем зумовлена потребою у створенні та ефективному функціонуванні ДСМД, що забезпечує інформаційні потреби управління в галузі охорони навколишнього природного середовища, високий рівень інформованості заінтересованих сторін про стан довкілля, прозорість у діяльності органів державної влади, та місцевого самоврядування, узагальнення та систематизацію інформації про стан довкілля за підсистемами, а також сумісність і взаємодію державної системи моніторингу довкілля з аналогічними системами інших країн.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом акта пропонується затвердити Порядок функціонування ДСМД та її підсистем та визначити:

систему ДСМД;

підсистеми ДСМД;

засади створення та функціонування ДСМД та її підсистем, а також інтеграції моніторингових даних та інформації в рамках автоматизованих інформаційних систем;

цілі ДСМД та її підсистем;

основні завдання суб'єктів ДСМД;

склад інформаційних потреб управління в галузі охорони навколишнього природного середовища, напрями і види діяльності та рівні управління, для

яких такі потреби визначаються, порядок перегляду Переліку інформаційних потреб;

організацію і функціонування ДСМД та її підсистем;

режими функціонування ДСМД та її підсистем;

взаємовідносини та інформаційна взаємодія між суб'єктами ДСМД та з суб'єктами інших систем моніторингу.

Проектом акта також пропонується:

внести зміни до Положення про Єдину екологічну платформу «ЕкоСистема», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2021 р. № 1065;

визнати такою, що втратила чинність, постанову Кабінету Міністрів України від 30 березня 1998 р. № 391 «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля».

4. Правові аспекти

Лісовий кодекс України;

Водний кодекс України;

Земельний кодекс України;

Закон України від 20.03.2023 № 2973-ХІ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної системи моніторингу довкілля, інформації про стан довкілля (екологічної інформації) та інформаційного забезпечення управління у сфері довкілля»;

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;

Закон України «Про охорону атмосферного повітря»;

Закон України «Про управління відходами»;

Закон України «Про питну воду та питне водопостачання»;

Закон України «Про рослинний світ»;

Закон України «Про тваринний світ»;

Закон України «Про природно-заповідний фонд України»;

Закон України «Про екологічну мережу України»;

Закон України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів»;

Закон України «Про охорону земель»;

Закон України «Про державну геологічну службу України»;

Закон України «Про інформацію»;

Закон України «Про доступ до публічної інформації»;

Закон України «Про систему громадського здоров'я»;

Закон України «Про зону надзвичайної екологічної ситуації»;

Постанова Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2021 р. № 1065 «Про Єдину екологічну платформу «ЕкоСистема».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Пунктом 8 розділу 1 проекту Порядку функціонування державної системи моніторингу довкілля та її підсистем (далі – проект Порядку) передбачено, що фінансування робіт зі створення і функціонування ДСМД та її підсистем здійснюється за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів, а також інших джерел, не заборонених законодавством. Фінансування зазначених заходів з державного бюджету здійснюється в межах видатків, передбачених у законі про Державний бюджет України на відповідний рік. Покриття частини витрат на створення і функціонування підсистем ДСМД, їх складових частин і компонентів може здійснюватися за рахунок спеціалізованих фондів у межах коштів, передбачених на природоохоронні заходи, міжнародних програм і грантів.

Водночас упровадження положень проекту Порядку не потребує додаткового фінансування з державного чи місцевих бюджетів.

Пунктом 3 розділу 1 проекту Порядку передбачено, що моніторинг за підсистемами ДСМД здійснюється у порядку, що встановлюються Кабінетом Міністрів України. Так, механізм організації та здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря визначено Порядком здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2019 р. № 827, основні вимоги до організації здійснення державного моніторингу вод визначено Порядком здійснення державного моніторингу вод, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 1 вересня 2018 р. № 758, а Положення про моніторинг земель, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 1993 р. № 661.

Підпунктом 1 пункту 2 розділу II Прикінцевих положень Закону, Кабінет Міністрів України зобов'язано у річний строк з дня, наступного за днем опублікування цього Закону, зокрема забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом та привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

Отже, фінансово-економічні обґрунтування функціонування кожної з підсистем ДСМД будуть підготовлені при розробленні відповідних проектів актів Кабінету Міністрів України.

Обсяг видатків, необхідних для фінансування відповідних заходів у сфері моніторингу довкілля, також буде визначатися під час розробки відповідних програм моніторингу за підсистемами (якщо їх розробка передбачена порядками здійснення моніторингу) та проектів державного та місцевих бюджетів на відповідний рік під час формування їх показників з урахуванням їх реальних можливостей.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект постанови потребує проведення громадського обговорення та оприлюднюється на офіційному вебсайті Міндовкілля.

Публічні консультації проводяться відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 листопада 2010 року № 996, шляхом отримання та аналізу пропозицій та зауважень, що надходять під час публічного громадського обговорення, електронних консультацій з громадськістю.

Таблиця врахування зауважень та пропозицій від фізичних і юридичних осіб та їх об'єднань буде опублікована на офіційному вебсайті міністерства після остаточного доопрацювання проекту постанови.

Проект постанови не стосується питань соціально-трудової сфери, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної.

Проект акта стосується питань інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку та направляється на погодження до всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування та обласних і Київської міської державних адміністрацій.

Проект постанови не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. Оцінка відповідності

У проекті акта відсутні процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Проект постанови не містить положень, які:

стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;

стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;

впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

створюють підстави для дискримінації;

стосуються інших ризиків та обмежень, які можуть виникнути під час реалізації акта.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи проекту постанови не проводилися.

Проект постанови буде направлено до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

8. Прогноз результатів

Результатом реалізації проекту акта є налагодження ефективної ДСМД за підсистемами, якісне її функціонування на різних рівнях та у визначених режимах, взаємна узгодженість та органічний взаємозв'язок підсистем ДСМД, що в свою чергу забезпечить інформаційні потреби управління в галузі охорони навколишнього природного середовища, високий рівень інформованості заінтересованих сторін про стан довкілля, прозорість в діяльності органів

державної влади та місцевого самоврядування, узагальнення та систематизацію інформації про стан довкілля та його компонентів.

Реалізація постанови матиме вплив на інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Держава	Позитивний	Визначення механізму організації та функціонування ДСМД та її підсистем в Україні. Узагальнення та систематизація інформації про стан довкілля та його компонентів
Громадяни	Позитивний	Забезпечення вільного доступу громадськості до інформації про стан довкілля. Підвищення рівня поінформованості заінтересованих сторін про стан довкілля

Міністр захисту довкілля та природних ресурсів України

Руслан СТРИЛЕЦЬ

_____ 2024 р.